

Fàbrica de cal Tàpies

Navarcles

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Prop del carrer Font de Santa Margarida, a la riba esquerra del Calders

Coordenades:

Latitud: 41.75622
Longitud: 1.90594
UTM Est (X): 409047
UTM Nord (Y): 4623289

Classificació

Número de fitxa 08140 - 115
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Dolent
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Navarcles

Fitxes associades:

[Canal de la fàbrica de cal Tàpies](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 20/05/2008 - 02:00

Descripció

Restes de l'antiga fàbrica de cal Tàpies, enderrocada els anys 70. Actualment queda d'empeus bàsicament el mur de migdia, junt amb restes dels murs perimetrals a la banda de tramuntana. També és visible l'entrada del canal. Antigament el nivell del terra era més baix, més o menys a l'alçada dels horts, ja que aquest sector ha estat terraplenat. Segons es desprèn de les fotografies antigues, la fàbrica tenia una nau de tres plantes amb diverses construccions adossades, incloent-hi un habitatge a la part de tramuntana.

Observacions:

Al costat de les restes es conserva dempeus una torre-transformador de la fàbrica, que rebia l'energia generada a la central hidro-elèctrica del Polvorer. Es tracta d'una construcció feta amb maó, probablement de principi del segle XX i ampliada posteriorment.

Història

La família Tàpies era de Navarcles i s'havia enriquit fent de paraires en el segle XVIII. La primera notícia de l'aprofitament de les aigües del riu Calders data de l'any 1806, quan l'amo del mas Escaiola cedia a uns comerciants de Manresa un tros de terra per a una fàbrica de cotó. El 1820 s'intentà de nou però el projece no va reeixir. Ja a principis de segle XIX es va produir un conflicte per l'aigua del Calders quan l'Ajuntament va enviar a Madrid un representant (probablement un Tàpies) per adquirir els drets sobre el riu i aquest els va registrar com a particular al seu nom. L'Ajuntament volia l'aigua per regar els horts de Santa Margarida, mentre que els Tàpies la volien per la fàbrica. El contenciós va arribar a la justícia, que va fallar a favor dels Tàpies, els quals començaren la construcció del canal. El 1843 la fàbrica no estava construïda, però el canal sí, i els veïns el boicotejaven desviant l'aigua per regar. El 1889 Sebastià, un hereu dels Tàpies que tenia una part del Molí d'en Serra, demanava permís per construir la fàbrica. La va aixecar amb penes i treballs degut a dificultats financeres i el 1902 la va haver de vendre a Joan Esquius, manyà de Manresa, que ja havia comprat el molí d'en Serra i la Pólvara. La fàbrica fou arrendada a Josep Raventós, que la va fer funcionar fins al 1971. Joan Esquius va vendre la fàbrica a Hijos de Antonio Gimferrer de Calaf i Barcelona. El 1972 la comprà Ricardo Oliva, comerciant de Manresa, i després passà a Adrià Passarell. En aquests anys la fàbrica va ser enderrocada. Posteriorment, el propietari va arribar a un acord amb l'Ajuntament i va cedir la "Platja de Navarcles" i el canal de la fàbrica en compensació per la urbanització que havia fet sense les cessions corresponents. Actualment el canal s'utilitza per portar aigua a la planta potabilitzadora construïda just després, prop d'on hi havia hagut la fàbrica.

Bibliografia

- FERRER, Llorenç (1988). "Navarcles". Història del Bages, vol. 2. Ed. Parcir. Manresa. P. 145.
- FERRER, Llorenç (1988-1990). "Fàbriques de Navarcles (II)". Col·leccionable d'història a A més a més: revista de Navarcles.
- FERRER, Llorenç (1994). Les fàbriques de riu de Navarcles. Centre d'Estudis del Bages, "Quaderns", núm. 7. Manresa. P. 43-47.
- FERRER, Llorenç; FERNÁNDEZ (1998), Joan A. Navarcles. Història en imatges. 1900-1979. Angle Editorial, Manresa. P.41-42, 49.

